

odcizených vršků jel s nimi k obecnímu úřadu nebo do panského dvora a že, jeda tam, složil náklad na cestě a odjel. Nalézací soud nepřiznal obžalovanému trestnost vylučující důvod dle u 187 tr. zák. jednak proto, že nesložil vršky (chrást) na naléhání poškozeného, totiž majitele panství neb jeho správce, jednak z té příčiny, že se tak nestalo dobrovolně. Proti nepřiznání uvedeného omluvného důvodu brojí zmateční stížnost obžalovaného důvodem zmatečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř. Pravdu má, pokud neshledává prvý z oněch důvodů soudu správným. Byliť i dotyční polní hlídači ve službách poškozeného právě tak jako jeho správce a je proto lhostejno, zda přiměl obžalovaného ku složení odcizených vršků zaměstnanec poškozeného té či oné kategorie, poněvadž ten i onea vystupoval jménem poškozeného; nehledě k tomu, nenáleží okolnost, s čí strany bylo na pachatele naléháno, by škodu nahradil, k podstatným znakům účinné lítosti. V nepravu jest však stížnost, míníc, že obžalovaný jednal dobrovolně, poněvadž prý nebyl nikým ku složení vršků a tudíž k náhradě škody nucen. Neboť ze shora uvedených zjištění a ze spisů vyplývá, že obžalovanému bylo zakročením hlídačů jakožto zástupců poškozeného zabráněno, dostatí ukradenou věc v bezpečí. Jeho situace rovnala se situaci zloděje, jenž, přistižen byv při krádeži, zhostí se odcizeného předmětu jen pro zřejmou pravděpodobnost, že by se mu podařilo, pro sebe ho zachrániti (§ 188 a) tr. zák.). Nebylo to proto dobrovolné rozhodnutí obžalovaného, které ho ku navrácení ukradeného předmětu přimělo, nýbrž výlučně jen zasáhnutí zástupců poškozeného, které neposkytovalo obžalovanému jiného východiska, leč věc vrátiti. Za tohoto stavu věci nelze v navrácení řepných vršků spatřovati výron účinné lítosti ve smyslu Šu 187 tr. zák., navrácení to bylo spíše jen nutným důsledkem přistižení obžalovaného při samém činu.

Čís. 1295.

Porušení dodávkové povinnosti.

Ke skutkové podstatě přečinu dle Šu 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. se nevyžaduje, by bylo ohroženo zásobování obyvatelstva. Stačí úmyslné nesplnění povinnosti.

Podati vysvětlení o zásobách není podmíněno tím, že nastala již povinnost dodávací.

(Rozh. ze dne 10. října 1923, Kr II 208/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Iihlavě ze dne 23. listopadu 1921, jímž byli obžalovaní sprostěni dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin dle 3 (1) zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přečin dle Šu 2 (2) téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu prvě stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Sprošťující výrok lichevního soudu spočívá na nesprávném výkladu zákona. Nesprávným je především názor lichevního soudu, že ukrytí zásob není ještě porušením dodávací povinnosti, poněvadž jest to činnost toliko trpná a ježto prý ke skutkové povaze přečinu porušení dodávkové povinnosti jest zapotřebí, by tu byla nějaká činnost *p o s i t i v n í*, jíž se zásoby veřejnému zásobování odvádějí tak, že uchopení úřadem jsou naprosto odňaty, na př. když je pachatel zničí, zkrmí, zcizí. Leč lichevní soud přehlíží, že se v prvním odstavci §u 3 lichevního zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. mluví toliko o *p o v i n n o s t i*, vyráběti nebo dodávati předměty potřeby, a prohlašuje se za trestný čin toliko *ú m y s l n é* porušení této *p o v i n n o s t i*. Že by skutková povaha tohoto přestupku vyžadovala též, aby skutečně ohroženo bylo zásobování obyvatelstva, to citované zákonné místo ani výslovně neustanovuje ani to nelze jinak ze zákona vyvoditi. Jinak tomu bylo arci za platnosti cí. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z., kde § 12 výslovně ustanovoval, že přečinu úmyslného porušení dodávkové povinnosti, *z a l o ž e n é* na úředním příkaze, dopustí se ten, kdo úmyslně poruší povinnost vyráběti nebo dodávati předměty potřeby....., *b y l o - l i* tímto činem ohroženo zásobení většího počtu osob předměty potřeby. Při porušení dodávkové povinnosti *z a l o ž e n é* na smlouvě však již tento předpoklad pro kvalifikaci jako přečin stanoven nebyl (viz § 13 cit. cí. nař. čís. 131/1917). Tím tedy, že v §u 3 (1) pokud se týče (2) nynějšího lichevního zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. vynechán byl dodatek »Bylo-li tímto činem ohroženo zásobení většího počtu osob předměty potřeby«, obsažený v §u 12 cí. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., dal zákonodárce zřejmě na jevo, že ohrožení zásobení obyvatelstva není nutným zákonným znakem pro skutkovou povahu toho přečinu dle §u 3 (1) a (2) nyní platného lichevního zákona. Tato okolnost jest směrodatnou toliko pro kvalifikaci činu eventuelně jako *z l o č i n u* ve smyslu §u 3 (3) lichevního zákona. Ostatně nelze o tom pochybovati, že tím, že někdo své zásoby, které má dodati, ukryje, by je nemusil dodati, a spoléhá se na to, že nalezeny nebudou, ohrožuje zajisté také dodávku a tím i zásobení osob na tuto dodávku po případě odkázaných. Mluví-li se pak v §u 3 (1) lichevního zákona o porušení povinnosti, znamená to tolik jako nedodržení, nesplnění povinnosti, založené na platném úředním příkazu a jest tu proto porušení této povinnosti také již tehdy, když se nedodá v č a s množství předepsané. Pro trestnost nesplnění dodávkové povinnosti nevyžaduje tudíž zákon nějaké *p o s i t i v n í* činnosti (protivou nečinnosti), nýbrž vyžaduje jen úmyslné nesplnění povinnosti. Úmyslným nesplněním povinnosti jest však každé *v ě d o m é* nesplnění povinnosti, totiž nesplnění povinnosti, ač se o dodávací povinnosti a obsahu jejím vědělo, oproti nesplnění toliko kulposnímu, a může proto přečin úmyslného porušení dodávací povinnosti býti spáchán i tehdy, když někdo ví, že má do určité lhůty určité množství obilnin dodati a

nepostará se o jich dodání, ač je má, a tím více úmyslným ukrytím zásob, kterýžto čin jest nejlepším důkazem zlého úmyslu pachatelova, totiž úmyslu, že nechce svou dodávkovou povinnost splniti. Lichevní soud vychází dále s mylného stanoviska, že, když pro obžalované dne 25. ledna 1921 ještě nenastala povinnost dodávati předměty potřeby, nelze mluvit ani o povinnosti, podati vysvětlení. Lichevní soud směšuje dvě zcela různé věci, totiž povinnost, dodati obilniny na kontingent, a povinnost, podati rekvisiční komisi vysvětlení o stavu zásob. Oprávnění úřední osoby, požadovati od někoho vysvětlení o stavu jeho zásob obilí a mlýnských výrobků a konati prohlídku, jest zcela samostatné a není některak závislé na tom, zda někdo má uloženou dodávkovou povinnost či nikoliv. Směrodatným jest tu doslov předpisu §u 21 (2) vyhlášky ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920, čís. 423 sb. z. a n., který praví: »Zmocněnci ministerstva pro zásobování lidu neb okresního obilního ústavu jsou oprávněni v zemědělských a jiných podnikcích, když se náležitě legitimují, vykonati prohlídky Těmto orgánům buď dovolen přístup do místností těch a buďtež jim, žádají-li o to, dána všechna vysvětlení, jichž žádají.« Ježto pak tento předpis zní zcela všeobecně, nelze o tom pochybovati, že obžalovaní byli povinni Janu D-ovi, zmocněnci okresního obilního úřadu, podati vysvětlení o stavu svých zásob, to tím více, ježto, jak ze spisů vysvitá, dodávkové své povinnosti ještě nevyhověli.

Čís. 1296.

»Svěřenou« ve smyslu §u 183 tr. zák. jest věc pouze tehdy, bylo-li nabyto její detence na základě smlouvy neb smlouvě podobného právního poměru se závazkem, věc tu svého času opět vrátiti.

(Rozh. ze dne 10. října 1923, Kr II 447/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 15. května 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry dle §§ 183, 184 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Přisvědčiti jest zmateční stížnosti po stránce hmotněprávní, že nálezačí soud neprávem uznal, že nábytek, o nějž jde, byl stěžovateli svěřen a tudíž jeho prodej zločinem zpronevěry. Za svěřenu pokládati lze věc jen tehdy, když nabyto bylo její detence na základě smlouvy nebo smlouvě podobného právního poměru se závazkem, věc svého času opět vrátiti. V tomto případě byl nábytek ovšem svěřen dceři obžalovaného až do úplného zapravení kupní ceny. Ohledně stěžovatele jest však toliko zjištěno, že když dcera jeho vzata byla do vazby, odvezl nábytek do bytu jejich rodičů. Ani jeho vědomí, že šlo o nábytek dceři